

Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a súvisiace poistenie

1. časť

Zodpovednosť za škodu spôsobenú motorovým vozidlom

JUDr. Imrich Fekete, CSc.
Právnická fakulta UK
Slovenská kancelária poisťovateľov
JA-SR, Omšenie, 3. 11. 2017

1

Obsah prezentácie

- **Všeobecné otázky zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravného prostriedku (DP)**
- **Personálny rozsah zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (MV)**
- **Zodpovednosť vodiča za škodu MV**
- **Územný rozsah zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou MV (Haagský dohovor, motorové smernice, škoda spôsobená cudzincami na území SR)**
- **Vecný rozsah zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou MV**
- **Pojem „osobitná povaha prevádzky“ MV**
- **Liberácia prevádzateľa a zavinenie poškodeného**
- **Stret viacerých dopravných prostriedkov**
- **Škoda na čelnom skle motorového vozidla**

Zodpovednosť prevádzateľa DP – právna úprava

Historický kontext: nemecké zákony, zákon č. 162/1908 r. z., zákon č. 81/1935 Zb., zákon č. 63/1951 Zb. a zákon č. 40/1964 Zb.

§ 427 OZ

(1) Fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

(2) Rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla.

⇒ Zodpovednosť z prevádzky dopravného prostriedku patrí medzi **osobitné prípady zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkovou činnosťou** (☛ § 420a a § 432 OZ). Je založená na princípe **objektívnej zodpovednosti** (zodpovednosti bez ohľadu na zavinenie) s obmedzenými možnosťami liberácie prevádzateľa (☛ § 428 OZ). Dôvod: **prevádzka dopravných prostriedkov je zdrojom zvýšeného nebezpečenstva, t. j. zvýšeného rizika možnosti vzniku škôd a záujem štátu na ochrane obetí dopravných nehôd.**

⇒ **Predpoklady zodpovednosti prevádzateľa DP:** (1) udalosť vyvolaná osobitnou povahou prevádzky, (2) vznik škody a (3) príčinná súvislosť medzi 1 a 2. Zavinenie má význam iba vo vzťahu k vodičovi alebo na účely priestupkového alebo trestného konania.

☛ Skutočnosť, že zamestnávateľ uzavrel ohľadne motorového vozidla, s ktorým obvinený havaroval, zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla s určitou poisťovňou, ešte neznamená, že za škodu, ktorú pri jazde vozidlom spôsobil obvinený, zodpovedá zamestnávateľ a nie obvinený (Ro NS ČR, sp. zn. 7 Tz 39/2001).

⇒ Zodpovednosť prevádzateľa dopravného prostriedku je krytá **poistením zodpovednosti**. V prípade cestných motorových vozidiel (ďalej „MV“) je to zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení (ZPZP). ZPZP neupravuje otázku zodpovednosti prevádzateľa MV, ale otázky súvisiace s poistením jeho zodpovednosti. **ZPZP upravuje najmä to, aké druhy škôd a v akom rozsahu (poistný limit) je poisťovňa povinná uhradiť škodu namiesto poisteného prevádzateľa.**

3

Aplikácia ustanovení § 427-431 OZ

Ustanovenia §§ 427 až 431 OZ je potrebné **aplikovať aj na:**

- zodpovednosť za škodu spôsobenú na veciach **odložených v dopravných prostriedkoch** hromadnej dopravy (pozri § 437 OZ),
- zodpovednosť dopravcu v rámci zmluvy o preprave osôb za **škodu na zdraví alebo na batožinách prepravovaných spoločne s ním alebo na veciach, ktoré mal cestujúci pri sebe** (§ 764 ods. 1 OZ).

Ustanovenia § 427 až 431 OZ sa **nevzťahujú na** zodpovednosť dopravcu v rámci zmluvy o preprave nákladu za škodu spôsobenú na prepravovaných zásielkach (pozri § 769 ods. 3 OZ).

Ustanovenia § 427 až 431 nemožno aplikovať na zodpovednosť za škodu spôsobnú zvlášť nebezpečnou prevádzkou.

☛ Zvlášť nebezpečnou prevádzkou v zmysle ustanovenia § 432 OZ vo vzťahu k domu nachádzajúcemu sa na pozemku susediacom s komunikáciou môžu byť aj pravidelné a opakované prejazdy ťažkých stavebných nákladných mechanizmov spôsobujúcich nadmerné zaťaženie pozemnej komunikácie, ktorej stavebnotechnický stav nie je prispôsobený takému namáhaniu (*Uz NS ČR, sp. zn. 25 Cdo 92/2009*).

☛ Prevádzka automobilových pretekov v predštartovacej fáze, kedy sa vozidlá radia na svoje miesta pred štartom súťažnej jazdy, nemá povahu zvlášť nebezpečnej prevádzky (*Ro NS ČR, sp. zn. 25 Cdo 1923/2002*).

☛ Za škodu vyvolanú povahou zvlášť nebezpečnej premávky v zmysle ustanovenia § 432 OZ nemožno považovať škodu vzniknutú pri hromadnej kolízii niekoľkých motorových vozidiel, ku ktorej došlo za zhoršenej viditeľnosti spôsobenej vetrom a parou unikajúcou z chladiaceho zariadenia závodu umiestneného v blízkosti komunikácie (Z IV, s. 622 a B 68/1974).

⇒ Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov nemožno vyvodzovať tam, kde **škodu spôsobil pracovný stroj pri činnosti, na ktorú slúži, iba ak túto činnosť nevykonáva a prepravuje sa iba vlastnou silou z jedného miesta na druhé [porovnaj § 5 ods. 1 písm. g) ZPZ];** vtedy je škoda spôsobená osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku. Z hľadiska zodpovednosti za škodu podľa § 427 OZ je tak rozhodujúci charakter činnosti, pri ktorej došlo k vzniku škody.

4

Personálny rozsah objektívnej zodpovednosti prevádzateľa DP

Subjektom objektívnej zodpovednosti podľa § 427 OZ je:

a) Dopravca podľa § 427 ods. 1 OZ: fyzická alebo právnická osoba, ktorá vykonáva dopravu ako podnikateľský subjekt (R 109/1967), bez ohľadu na druh dopravného prostriedku (cestná, vzdušná, železničná a vodná doprava). Nie je rozhodujúce, či ku škode došlo pri poskytovaní prepravy pre iné osoby alebo či išlo o dopravu v rámci iných úloh dopravnej organizácie (napr. doprava pohonných hmôt pre vlastné dopravné prostriedky). Ak ide o škodu spôsobenú v rámci areálu tohto istého podnikateľa, škodu znáša poškodený zo svojho. A čo taxislužba?

b) Iný prevádzateľ podľa § 427 ods. 2 OZ: **Judikatúra:** ☞ Osoba, ktorá má právnú a súčasne faktickú možnosť disponovať s dopravným prostriedkom a užívať ho organizovane, t. j. jeho užívanie je inštitucionálne podporené (najmä vlastníkom, ale aj takým, ktorý ešte nezaplatil kúpnu cenu a nie je evidovaný na DI ako držiteľ vozidla) (☞ R 3/1984, s. 16 ods. 3).

Odlišné vymedzenie prevádzkovateľa v zákone č. 381/2001 Z. z. Podľa § 2 písm. j) ZPZP: „Prevádzkovateľom motorového vozidla fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá má právnú alebo faktickú možnosť disponovať s motorovým vozidlom. To má význam z hľadiska postihu Slovenskej kancelárie poisťovateľov.

c) Ten, kto zneužije dopravný prostriedok (bez vedomia alebo proti vôli prevádzateľa) (§ 430 ods. 1 OZ); spoločná zodpovednosť, ak prevádzateľ zneužitie DP umožnil svojou nedbanlivosťou (Príklad: čierna jazda zamestnanca firmy).

d) Opravca MV (§ 430 ods. 2 OZ)

Zodpovednosť vodiča sa riadi princípmi subjektívnej zodpovednosti (§ 420 OZ).

5

Kto je prevádzateľom motorového vozidla?

Prevádzateľom DP je najmä:

⇒ **vlastník dopravného prostriedku** (ale aj taký, ktorý ešte nezaplatil kúpnu cenu a nie je evidovaný v príslušnom registri ako držiteľ dopravného prostriedku),

⇒ **oprávnený držiteľ** (§ 130 OZ), ale aj

⇒ **nájomca najmä v prípade lízingu s právom kúpy dopravného prostriedku**

Pojem „prevádzateľ“ nemožno zamieňať s pojmom „držiteľ“ motorového vozidla, ktorý má iba evidenčný charakter.

☞ Za tzv. iného prevádzateľa v zmysle § 427 ods. 2 OZ je potrebné považovať toho, kto má **trvalú možnosť právnej a faktickej dispozície s týmto prostriedkom**; spravidla ide zároveň o jeho vlastníka. To platí bez ohľadu na to, že napr. zákon o civilnom letectve používa pre takúto osobu iný termín. Prevádzateľ sa potom nezbaví zodpovednosti ani v prípade, že zverí alebo zapožičia dopravný prostriedok inému (porovnaj R 70/1969) (Ro NS ČR, sp. zn. 25 Cdo 2053/2005).

☞ Prevádzateľom MV **sa stane i osoba**, ktorej prevádzateľ prenechal MV, aby táto osoba:

a) vozidlo dlhodobo užívala (napr. výpožička MV členovi rodiny),

b) sa o vozidlo starala (vykonávala jeho údržbu) a

c) hradila všetky (alebo aspoň prevažnú časť) náklady súvisiace s jeho prevádzkou (napr. náklady na pohonné látky, poisťné, náklady na opravu).

Uvedené sa netýka **firemného vozidla** (prenechanie MV na firemné a súkromné účely), ak náklady sa prevádzkou MV znáša firma.

☞ Ak vodič prevádzal počas pracovnej cesty v služobnom vozidle bez vedomia svojho zamestnávateľa cudziu osobu, zodpovedá tento za škodu na zdraví spôsobenú tejto osobe pri dopravnej nehode, ktorú zavinil v zmysle § 420 OZ, vodič, nie jeho zamestnávateľ (Rc 51/2008).

6

Zodpovednosť vodiča za škodu

Poškodený môže nárok na náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla uplatniť voči **prevádzateľovi a/alebo vodičovi** (☛ R 29/1979), ak vodič je subjekt odlišný od prevádzateľa a súčasne ak nejde o osobu uvedenú v § 420 ods. 2 OZ (najmä ak nejde o zamestnanca prevádzateľa).

Zodpovednosť prevádzateľa dopravného prostriedku za škodu spôsobenú jeho prevádzkou podľa § 427 a nasl. OZ nevyklučuje súběžnú (solidárnu) zodpovednosť vodiča tohto dopravného prostriedku podľa ustanovenia § 420 ods. 1 OZ, ktorý škodu spôsobil pri tej istej škodovej udalosti zavineným porušením právnej povinnosti.

Predpoklady zodpovednosti vodiča: a) protiprávny úkon – porušenie pravidiel cestnej premávky (pozri judikatúru), b) spôsobenie škody inej osobe ako je vodič, c) príčinná súvislosť medzi a) a b) a predpokladané zavinenie – možnosť exkulpácie podľa § 420 ods. 3 OZ.

Zodpovednosť za cudzie konanie spája ustanovenie § 420 ods. 2 OZ so splnením týchto predpokladov:

a) škoda bola protiprávne spôsobená tými, ktorých právnická či fyzická osoba pri svojej činnosti použila, a ďalej (kumulatívne),

b) ku škode došlo pri činnosti (plnení úloh) právnickej alebo fyzickej osoby.

Použitie vodiča na plnenie úloh prevádzateľa (zamestnávateľa) sa preukazuje pomerom závislosti medzi nimi (napr. pracovná zmluva, výpis z OR, potvrdenie Soc. poisťovne o platení poisťného a pod.). Vzťahom závislosti nie je obchodnoprávny vzťah (t. j. práca na základe živnosti ani „vypožičanie“ vodiča od iného podnikateľa). V prípade **tzv. čiernej jazdy** sa ustanovenie § 420 ods. 2 OZ neuplatní a nastupuje priama zodpovednosť použitej osoby.

7

Uplatnenie práva na náhradu škody voči vodičovi

Poškodený môže nárok na náhradu škody uplatniť **súčasne proti prevádzateľovi i vodičovi dopravného prostriedku**. Ide o prípad spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti za tú istú škodu (☛ § 438 OZ).

Občiansky zákonník výslovne neustanovuje zodpovednosť vodiča za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku, ako tomu bolo v minulosti (§ 45 ods. 1 prvá veta zákona č. 85/1935 Zb. výslovne ustanovil, že „... za škodu sú zodpovední prevádzateľ a vodič motorového vozidla“). Spoločnú a nerozlučnú zodpovednosť prevádzateľa a vodiča vyvodila za platnosti zákona č. 40/1964 Zb. súdna prax (porovnaj R 3/1984, s. 19 ods. 1 a 2).

☛ Aj keď pri požičaní vozidla zostáva naďalej zodpovedný za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla prevádzateľ (§ 427 OZ), nie je vylúčené, aby poškodený úspešne uplatnil nárok na náhradu škody priamo voči vodičovi (§ 420), ktorý si auto požičal a spôsobil škodu v dôsledku porušenia konkrétnej právnej povinnosti (R 3/1984, s. 25 ods. 4).

Príklad: Postih SKP v prípade nepoisteného vozidla podľa § 24 ods. 1 písm. b) zákona PZP („prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti“) voči prevádzateľovi a vodičovi. Nesprávny je výklad, že postih môže smerovať len voči prevádzateľovi. Postih smeruje voči tomu, za koho SKP nahradila škodu (☛ Ro NS ČR 32 Cdo 2837/2007).

Pokiaľ by škodu nahradil prevádzateľ vozidla sám, prevádzateľ má **proti vodičovi právo na postih** podľa ustanovení §§ 440 a 420 OZ.

Ak je však **vodič zamestnancom prevádzateľa**, potom zodpovedá iba za podmienok pracovnoprávnej zodpovednosti (pozri § 420 ods. 2 OZ a § 172 a nasl. ZP).

Územný rozsah zodpovednosti - Haagsky dohovor

Normy medzinárodného súkromného práva. Tie určujú, či sa v prípade dopravnej nehody, ku ktorej došlo na území SR použije Občiansky zákonník alebo cudzie súkromné právo. Do úvahy prichádza preto aplikácia nariadenia EP a Rady (ES) č. 864/2007 z 11. 7. 2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (Rím II) a Haagskeho dohovoru o práve použiteľnom na dopravné nehody (vyhláška č. 130/1976 Zb.).

Vzťah medzi nariadením Rím II a Haagským dohovorom

Podľa čl. 4 Haagského dohovoru platia tieto základné pravidlá:

a) Ak sa na nehode zúčastňuje **iba jedno vozidlo, ktoré je registrované v inom štáte, než v ktorom došlo k nehode, sú rozhodné vnútorné predpisy štátu registrácie na určenie zodpovednosti:**

- vo vzťahu k vodičovi, vlastníkovi alebo inej osobe majúcej právo k vozidlu bez ohľadu na ich bydlisko,
- **vo vzťahu k postihnutej osobe, ktorou je cestujúci**, ktorého bydlisko je v inom štáte, než v ktorom došlo k nehode,
- vo vzťahu k postihnutej osobe nachádzajúcej sa mimo vozidla v mieste nehody, ak má bydlisko v štáte registrácie.

Príklad: Náraz MV so slovenskými EVČ do zvodidiel na diaľnici na území Chorvátska bez kolízie s iným motorovým vozidlom. Nároky zranených v MV voči prevádzateľovi, resp. vodičovi sa budú posudzovať podľa chorvátskeho práva. **Nepoužije sa slovenský OZ.**

9

Zrážka dvoch vozidiel s rozdielnymi EVČ

b) Ak sa na nehode zúčastňujú **dve vozidlá alebo viac vozidiel**, platí ustanovenie písmena a) iba v prípade, že všetky MV sú registrované v tom istom štáte. Ak sú MV **registrované dvoch rozdielnych štátoch**, platí zásada **Lex loci damni** (právo miesta nehody)

Príklad: Zrážka talianskeho MV a tureckého kamióna na území SR: použije sa slovenský OZ a zákon PZP. Zrážka slovenského a českého MV na území ČR: **použije sa český OZ a zákon o PZP** (odlišne postupoval KS v Prešove vo veci Haasová/Petrík/Holingerová).

c) Ak sa na nehode zúčastňuje **jedna osoba alebo viac osôb** nachádzajúcich sa na mieste nehody **mimo vozidla alebo vozidiel**, ustanovenia písmen a) a b) platia, iba ak všetky tieto osoby majú trvalý pobyt v štáte registrácie MV.

Ak sa na dopravnej nehode zúčastňuje motorové vozidlo, ktoré je síce z členského štátu EÚ, ale tento štát **nie je signatárom Haagskeho dohovoru**, rozhodné právo sa posúdi podľa nariadenia Rím II. Ak by išlo o motorové vozidlo registrované v štáte, ktorý nie je členským štátom EÚ a nie je ani signatárom Haagskeho dohovoru (napr. Nemecko), použijú sa na dopravnú nehodu **všeobecné predpisy o medzinárodnom práve súkromnom** (v SR je to zákon č. 97/1963 Zb. v znení neskorších predpisov).

10

Tzv. „výberová“ aplikácia Haagskeho dohovoru

Uznesenie KS v Bratislave z 21. 9. 2016, sp. zn. 5Co/515/2013: Súčasná aplikácia čl. 4 písm. a) a čl. 4 písm. b) na tú istú dopravnú nehodu. Takáto výberová aplikácia práva sa označuje ako tzv. forum shopping (Forum shopping is the practice adopted by some litigants of having their legal case heard in the court thought most likely to provide a favorable judgment).

„V súdnej veci z okolností, za ktorých došlo k dopravnej nehode (žalobca dňa 29.08.2008 ako spolujazdec vodiča Jozefa Borisa vo vozidle zn. Mercedes Benz Vito so slovenským evidenčným číslom BB-232 CI sa stal účastníkom dopravnej nehody na území ČR, kedy vodič H. U. pri prejazde križovatkou riadenou svetelnou signalizáciou nerešpektoval červený svetelný signál, vošiel do križovatky, kde sa zrazil s dodávkovým motorovým vozidlom zn. Volkswagen Transporter s českým EV 7A84273, ktoré viedol vodič S. X.) je zrejme, že (A) ide o situáciu, kedy jednak bola vozidlom registrovaným v SR na území iného štátu spôsobená škoda na inom vozidle, registrovanom v inom štáte (vo vzťahu ku ktorej škode by bolo potrebné použiť vnútorné predpisy štátu, na ktorého území došlo k nehode v zmysle čl. 3 Dohovoru, pri súčasnom konštatovaní nemožnosti použitia výnimky v zmysle čl. 4 písm. b) Dohovoru), a (B) jednak o situáciu, kedy škoda bola spôsobená vozidlom registrovaným v SR postihnutej osobe, ktorá bola cestujúcim v tomto vozidle a ktorej bydlisko je v inom štáte (SR) než kde došlo k nehode. Práve s poukazom na uplatňovaný nárok v konaní vyplýva, že nie je rozhodujúce, aký počet vozidiel sa na nehode účastnil, keď nárok na náhradu škody v súdnej veci uplatňuje žalobca ako poškodená osoba, pri nehode cestujúca vo vozidle škodcu. Za týchto okolností je potom nevyhnutné konštatovať, že vo vzťahu k postihnutej osobe, ktorou je cestujúci s bydliskom v inom štáte, než kde došlo k nehode, sú rozhodné vnútorné predpisy štátu registrácie vozidla, v zmysle čl. 4. písm. a/ Dohovoru

11

Vecný rozsah aplikácie § 427 OZ škoda spôsobená DP (MV)

Ustanovenie § 427 OZ sa vzťahuje na:

- a) Motorové vozidlá (ide o cestné motorové vozidlá, vozidlá dráhy, pohyblivé pracovné stroje),
 - b) Plavidlá motorové i nemotorové (pozri zákon č. 338/2000 Z. z. o vnútrozemskej plavbe a zákon č. 435/2000 Z. z. o námornej plavbe),
 - c) Lietadlá motorové i nemotorové (pozri § 42 zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve v znení neskorších predpisov).
- Podľa súdnej praxe sa ustanovenie § 427 OZ vzťahuje aj na:
- d) pohyblivé schody (eskalátory),
 - e) vleky,
 - f) zdvižné zariadenia a
 - g) výtahy.

Z hľadiska aplikácie § 427 OZ nie je dôležité to, ako prevádzateľ spravidla užíva svoje zariadenie alebo na čo má podľa jeho predstáv toto slúžiť, rozhodujúci je spôsob jeho faktického využitia v čase škodovej udalosti, teda to, či bola škoda vyvolaná osobitnou povahou jeho prevádzky, prejavujúcou sa pohybom, zvýšenou rýchlosťou, technickými nárokmi na ovládanie atď.

PZP sa vzťahuje iba na motorové vozidlá definované v zákona č. 381/2001 Z. z.

§ 2 písm. a) zákona PZP: Motorovým vozidlom samostatné nekoľajové vozidlo s vlastným pohonom, ako aj iné nekoľajové vozidlo bez vlastného pohonu, pre ktoré sa vydáva osvedčenie o evidencii vozidla, technické osvedčenie vozidla alebo obdobný preukaz.

12

Vysokozdvížený vozík (VZV) – ide o motorové vozidlo?

Nekonzistentné rozhodovanie slovenských súdov: ➡ niektoré súdy zastávajú názor, VZV je MV, majiteľ je povinný uzavrieť PZP a škody sú teda kryté PZP; resp. ak ide o nepoistený VZV, má škodu namiesto majiteľa hradiť Slovenská kancelária poisťovateľov (➡ napr. Ro KS Trenčín, sp. zn. 6Co/43/2012).

➡ V prípade, keď SKP uplatňuje postih proti nepoistenému majiteľovi VZV iná skupina súdov tvrdí, že nejde o MV, a teda VZV nepodlieha PZP a regres Slovenskej kancelárie poisťovateľov, ktorá nahradila škodu tretej osobe proti majiteľovi VZV nie je prípustný. Jeden príklad za všetky:

KS v BA, sp. zn. 14Co/68/2011: „Odvolaacie námietky navrhovateľa sú vzhľadom na správnosť právnych záverov súdu prvého stupňa právne irelevantné. Pre posúdenie veci totiž **nie je rozhodujúca prax poisťovní v súvislosti s uzavieraním poistenia pre vysokozdvížené vozíky, ani právne názory vyslovené v odborných publikáciách (!!!)**. Definícia motorového vozidla je jednoznačne vymedzená v ustanovení § 2 písm. a) zák. č. 321/2001 Z. z., a preto zaradovanie vysokozdvíženého vozíka medzi motorové vozidlá je v rozpore s týmto zákonným ustanovením. Preto sa na ich prevádzkovateľov nevzťahuje ani povinnosť uzavrieť k nim povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovým vozidlom. Pri škode spôsobenej prevádzkou vysokozdvížených vozíkov potom pre navrhovateľa nevzniká ani zákonná povinnosť plniť z garančného fondu na náhradu škody.“

Ro ESD zo 4. 9. 2014 Damijan Vnuk v. Zavarovalnica Triglav d. d. ➡ nezáleží na mieste použitia MV ani na spôsobe použitia MV.

13

Ako je to teda s VZV: podliehajú PZP alebo nie?

Rozbor z § 2 písm. b) a § 3 ods. 3 zákona PZP:

➡ Pre posúdenie toho, či ide o motorové vozidlo podľa zákona č. 381/2001 Z. z. je právne úplne bez významu, či toto vozidlo bolo schválené na prevádzkovanie na pozemných komunikáciách, bolo určené na prevádzkovanie pozemných komunikáciách a či na pozemných komunikáciách bolo používané. To znamená, že poistenie zodpovednosti sa vzťahuje aj na motorové vozidlá, ktoré sú ich držiteľmi určené k prevádzke v uzavretých priestoroch a objektoch organizácií. Stačí, ak sa na takéto vozidlo vydáva technické osvedčenie alebo obdobný preukaz.

Podľa § 23 ods. 3 zákona č. 725/2004 Z. z. sa **technické osvedčenie** sa vydáva vozidlám, ktoré nepodliehajú prihláseniu do evidencie vozidiel.

Podľa § 3 ods. 4 zákona č. 725/2004 Z. z. „(4) Tento zákon sa vzťahuje na cestné vozidlá **a zvláštne vozidlá (ďalej len "vozidlo") ...**“ **Zvláštnymi vozidlami** podľa 3 ods. 2 písm. b) zákona č. 725/2004 Z. z. sú ako jeden z ich druhov aj **pracovné stroje samohybné**.

Podľa prílohy č. 5 ods. 1 písm. pp) vyhlášky č. 169/2010 Z. z. (v znení účinnom ku dňu dopravnej nehody) je pracovný stroj samohybný **zvláštnym vozidlom** určeným aj na premávku na pozemných komunikáciách, okrem iných ním **je aj vysokozdvížený vozík**.

Vzhľadom na uvedené vysokozdvížený vozík je motorovým vozidlom podľa § 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. a na škodu spôsobenú jeho prevádzkou sa vzťahujú ustanovenia tohto zákona.

Pozri Velčický, Medvec: Pracovné stroje a povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovým vozidlom. Biatec 1/2015

Záver: Samohybný vysokozdvížený vozík podlieha zákonu č. 381/2001 Z. z.

14

Pojem „osobitná povaha prevádzky“ - § 427 ods. 1 OZ

☞ **Podmienky zodpovednosti prevádzateľa MV podľa § 427 OZ:** (1) **Udalosť vyvolaná osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku, (2) Vznik škody a (3) Príčinná súvislosť medzi 1) a 2).** Podmienkou zodpovednosti prevádzateľa **nie je protiprávne konanie** (porušenie pravidiel cestnej premávky), ale škoda **vyvolaná osobitnou povahou prevádzky**. V osobitnej povahe prevádzky sa prejavujú typické vlastnosti prevádzky, t. j. **riziká, ktoré sú spôsobilé vyvolať škodu**.

Zodpovednosť za škodu podľa ustanovenia § 427 neprichádza do úvahy pri každom spôsobiení škody dopravným prostriedkom, ale len vtedy, keď je vyvolaná osobitnou povahou prevádzky. Súdy riešia výklad pojmu prevádzky v súlade so závermi rozhodnutí uverejnených pod R 80/1970, R 9/1972 a R 20/1975.

☞ Pri výklade pojmu „osobitná povaha prevádzky“ je potrebné vychádzať z toho, že v osobitnej povahe prevádzky sa **prejavujú typické vlastnosti prevádzky**, ktoré spočívajú v jej určitej nebezpečnosti a ktoré sú spôsobilé vyvolať škodu. Prevádzkou sa rozumie **nielen pohyb motorového vozidla**, ale aj jeho príprava na jazdu, udržiavanie vozidla v stave spôsobilom na jazdu a **úkony potrebné po skončení jazdy** (napr. otvorenie dverí). Už samotné uvedenie motora do chodu patrí k prevádzke bez ohľadu na to, kde sa tak stalo (na vozovke, v garáži, na verejnom prístupnom priestranstve) a či sa tým vozidlo uviedlo do pohybu, alebo nie. **Ak dopravný prostriedok preruší jazdu, aby z neho cestujúci vystúpili alebo nastúpili, nie je tým prerušená jeho prevádzka** (Ro NS ČSR z 9. 2. 1934, sp. zn. R I 1343/33).

☞ Motorové vozidlo je v prevádzke **nielen vtedy, keď sa pohybuje, ale aj vtedy, keď síce stojí, ale v chode je jeho motor**. Prevádzkou motorového vozidla je aj **príprava na jazdu a bezprostredné úkony po ukončení jazdy, ako aj úkony potrebné na udržiavanie vozidla**. Už samotné uvedenie motora do chodu patrí k prevádzke motorového vozidla bez ohľadu na to, či sa vozidlo uvedie do pohybu alebo nie, či sa tak stalo na ceste, prípadne na inom verejnom prístupnom priestranstve, alebo ešte v garáži alebo či motor uviedol do chodu sám prevádzateľ alebo jeho pracovník (R 9/1972).

☞ Motorové vozidlo je v prevádzke aj vtedy, ak v **dôsledku zlyhania vodiča vytvorí prekážku pre ostatných účastníkov premávky (aj prevádzky iného druhu)**, ktorá pre nich predstavuje bezprostredné nebezpečenstvo kolízie, a to bez ohľadu na skutočnosť, či je v okamihu škodovej udalosti v činnosti motor takéhoto vozidla alebo či sa vozidlo stalo bezprostredne pred škodovou udalosťou nepojazdným a z akých dôvodov (Ro NS ČR, sp. zn. 25 Cdo 3925/2013).

15

Osobitná povaha prevádzky DP v konkrétnych prípadoch

Škoda je spôsobená prevádzkou dopravného prostriedku, ak bola spôsobená:

- jazdou motorového vozidla v uzavretom areáli, ako sú podzemné garáže alebo parkoviská,
- v dôsledku požiaru počas jazdy motorového vozidla alebo krátkodobého prerušenia jeho jazdy, ak ide o motorové vozidlo poháňané zemným plynom,
- prepravovaným tovarom, ktorý počas jazdy vypadol z nákladného priestoru MV,
- v dôsledku požiaru počas jazdy motorového vozidla alebo krátkodobého prerušenia jeho jazdy, ak ide o motorové vozidlo poháňané zemným plynom,
- explóziou motorového vozidla počas jeho jazdy alebo bezprostredne pred začiatkom alebo ukončením jazdy (to sa týka aj vystreknutia horúcej vody z chladiča),
- pri vystupovaní z motorového vozidla alebo nastupovaní do neho, ak ide o verejný dopravný prostriedok,
- pracovnou činnosťou na motorovom vozidle pripojeného stroja, avšak iba počas jeho jazdy,
- explóziou motorového vozidla počas jeho jazdy alebo bezprostredne pred začiatkom alebo ukončením jazdy (to sa týka aj vystreknutia horúcej vody z chladiča),
- pri vystupovaní z motorového vozidla alebo nastupovaní do neho, ak ide o verejný dopravný prostriedok,
- odtláčaním motorového vozidla z jedného miesta na druhé, alebo v dôsledku jeho tlačenia, aby naskočila činnosť motora,
- motorovým vozidlom, ktoré bolo v dôsledku nárazu odrazené do iného motorového vozidla,
- prudkým brzdením motorového vozidla, pretože pred ním idúce motorové vozidlo neočakávane zastalo,
- výbuchom benzínovej nádrže alebo prasknutím pneumatiky, a to aj v prípade krátkodobého prerušenia jazdy,
- v dôsledku ťahania motorového vozidla vlečným lanom.

16

Osobitná povaha prevádzky DP vo svetle súdnej praxe

Škoda je spôsobená prevádzkou dopravného prostriedku, ak bola spôsobená:

- súčasťou alebo príslušenstvom motorového vozidla, ktoré bolo počas jazdy uvoľnené a spôsobilo škodu inému (BGE 81 II 557f.),
 - pri natáčaní motora automobilu z dôvodu prípravy na odjazd (Vážný 13998, Ro NS ČSR z 1. 11. 1934, sp. zn. Rv I 1767/34),
 - samovoľným pohybom dopravného prostriedku vlastnou váhou, pretože na svahovitej ceste nebol dostatočne zabezpečený (Vážný 13944, Ro NS ČSR z 15. 11. 1934, sp. zn. Rv II 814/34)
 - pádom cyklistu, ktorý sa vyhýbal motorovému vozidlu, pretože si myslel, že cesta je príliš úzka (BGH NJW 88, 2002),
 - úrazom v dôsledku pádu z motorového vozidla počas jeho jazdy (BGE 85 II, 32/33),
 - v dôsledku horenia svetlometov, aj keď motorové vozidlo bolo v pokoji a motor bol vypnutý (BGE 63 II 269/70),
 - úrazom cestujúceho, ak sa ten pri vystupovaní chytil vonkajšieho madla a pritom bola jeho ruka poranená prirazenými dvermi (Vážný 13264, Ro NS ČSR z 9. 2. 1934, sp. zn. R I 1343/33).
- ☒ Nie iba jazda, ale aj všetky úkony, ktoré sú potrebné, aby motorové vozidlo bolo uvedené do jazdnej prevádzky a udržanie v tomto stave, prislúchajú k jeho prevádzke (Ro NS ČSR zo 6. 3. 1923, sp. zn. Rv I 822/23).
- ☛ Vyčerpávajúca definícia pojmu „prevádzka dopravného prostriedku“ nie je možná. Každý prípad spôsobenia škody prevádzkou dopravného prostriedku je potrebné posudzovať osobitne.
 - ☛ Typicky sa v praxi vyskytuje situáciu, keď je škoda na inom vozidle spôsobená otváraním dverí na parkovisku. Menej časté sú prípady zranenie cyklistu pri otvorení dverí MV.

17

Zodpovedá prevádzateľ za škodu spôsobenú tretej osobe otváraním dverí?

Ro KS v Bratislave z 22. 04. 2013 , sp. zn. 6Co/222/2013

☒ V prejednávanej veci bolo preukázané, že žalobkyňa pri jazde na bicykli narazila do otvorených dverí motorového vozidla, ktoré bolo zaparkované a motor bol vypnutý. **Otvorenie dverí vozidla nie je charakteristickou vlastnosťou prevádzky motorových vozidiel z hľadiska § 427 OZ, resp. nie je okolnosťou, ktorá je vlastná práve prevádzke motorových vozidiel za situácie, keď je vozidlo zaparkované a motor je vypnutý.** Motorové vozidlo je v zmysle konštantnej judikatúry v prevádzke nielen vtedy, keď sa pohybuje, ale aj vtedy, keď síce stojí, **ale v chode je jeho motor.** Táto podmienka v prejednávanej veci nebola splnená, pretože v čase úrazu žalobkyne bol motor vozidla vypnutý. Logika argumentácie žalobkyne smeruje k tomu, že podľa nej by zrejme išlo o škodu v zmysle § 427 OZ. i v prípade, že by pri jazde na bicykli narazila do ňôh vodiča predmetného vozidla v momente jeho vystupovania z neho (veď aj vystupovanie vodiča z vozidla je svojím spôsobom bezprostredným úkonom vodiča po skončení jazdy). Takýto záver je však zjavne absurdný. Odvolací súd súhlasí s tým, že prevádzkou dopravného prostriedku sú aj bezprostredné úkony po skončení jazdy. Podľa ustálenej judikatúry tu ide napr. o škodu vzniknutú cestujúcemu pošmyknutím sa pri vystupovaní na schodoch železničného vagóna (R 30/1979), prípadne pri vystupovaní z cestného dopravného prostriedku (R 35/1980). Je totiž charakteristickou vlastnosťou železničnej a cestnej autobusovej dopravy, že cestujúci do dopravného prostriedku nastupujú a vystupujú z neho po skončení jazdy, resp. je to okolnosť, ktorá je vlastná prevádzke týchto dopravných prostriedkov. **Žalobkyňa však v čase úrazu nevykonávala žiadne úkony po skončení jazdy predmetného vozidla, pretože v ňom necestovala, keďže jazdila na bicykli (???)**. Z toho vyplýva, že vodič predmetného vozidla za škodu nezodpovedá podľa § 427 OZ, pričom však nie je vylúčená jeho zodpovednosť za škodu v zmysle § 420 OZ.“

☒ **Prvotnou príčinou dopravnej nehody bolo otvorenie dverí vodičom osobného automobilu, čo je okolnosť majúca pôvod v prevádzke a zaťažujúca prevádzkovateľa.** Súčasné porušenie prevenčnej povinnosti poškodenou cyklistkou malo za následok jej smrteľné zranenie, pretože nebyť tohto spoluzavinenia, rozsah škody by bol podstatne menší (Ro NS ČR, sp. zn. 25 Cdo 2974/2011).

18

Liberácia prevádzateľa podľa § 428 OZ

O škodu spôsobenú **okolnosťami, ktoré nemajú pôvod v prevádzke**, ide podľa názoru judikatúry najmä vtedy, ak bola škoda spôsobená:

- ❖ pri vykladaní tovaru zo stojaceho (zaparkovaného) dopravného prostriedku,
 - ❖ pri doplňovaní motorového vozidla palivami v odstavenom dopravnom prostriedku alebo v dôsledku zásahu elektrickým prúdom, ak ide o elektromobil,
 - ❖ pri umývaní motorového vozidla alebo kontrole jeho technického stavu,
 - ❖ vodičovi alebo spolujazdcovi pri vystupovaní a nastupovaní do motorového vozidla,
 - ❖ v dôsledku privretia prstov pri „zabuchnutí“ dverí,
 - ❖ pri kontrole motora v dôsledku krátkodobého zlyhania motora,
 - ❖ odstaveným motorovým vozidlom na krajnici alebo na železničnom priecestí,
 - ❖ jazdou motocykla poháňaným pedálmi, keď nepracuje jeho motor,
 - ❖ predmetom, ktorý spadol na odstavené motorové vozidlo,
 - ❖ výbuchom bomby pod odstaveným motorovým vozidlom alebo jeho samovznietením pri odstavenom motore,
 - ❖ pracovnou činnosťou stroja umiestneného na zaparkovanom dopravnom prostriedku (napr. činnosť autožeriavu alebo vykladanie a nakladanie tovaru hydraulickou rukou alebo vyklápacou plošinou),
 - ❖ cestujúcemu po vystúpení z motorového vozidla alebo
 - ❖ motorovým vozidlom, ktoré bolo prepravované na plošine iného vozidla.
- ☉ A čo vznietenie strniska od rozhorúčeného výfuku MV a spôsobenie škody na iných MV ? A čo spôsobenie škody pri **teroristickom útoku** vykonanom MV?

19

Spoluzavinenie poškodeného (441 OZ)

§ 441 OZ: Ak bola škoda spôsobená aj **zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne**; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

Ustanovenie § 441 OZ rieši **rozsah nárokov poškodeného na náhradu škody**.

Možno aplikovať i v prípade zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov (DP).

Účasť škodcu a poškodeného na dopravnej nehode:

Prevádzateľ (§ 427 OZ) ⇔ Poškodený (§ 420 a 441 OZ)

Vodič (§ 420 OZ) ⇔ Poškodený (§ 420 a § 441 OZ)

Poškodený: Osoba mimo MV (**chodec**) alebo osoba v MV (**spolujazdec**).

Pri strete vozidla s chodcom sa **zodpovednosť chodca za poškodenie vozidla** posudzuje podľa § 420 OZ a **spoluzavinenie vodiča** na vzniku tejto škody podľa § 441 OZ. **Zodpovednosť prevádzateľa** vozidla, ktorým bola spôsobená škoda voči chodcovi sa riadi ustanovením § 427 OZ (☛ Rc 15/2004).

Medzi prípady spoluzavinenia poškodeného patria najmä situácie, keď poškodená osoba má podiel na vzniku škody v doprave tým, že poruší povinnosť jej uloženú zákonom o premávke na pozemných komunikáciách. Medzi také prípady porušenia povinnosti patrí najmä to, že

- ❖ zranený spolujazdec v motorovom vozidle nebol pripútaný bezpečnostným pásom,
- ❖ vodič a spolujazdec na motocykli nemali predpísanú prilbu,
- ❖ bicyklista jazdil bez predpísanej prilby, neosvetlený a bez predpísaného reflexného označenia,
- ❖ chodec sa pohyboval na ceste bez reflexných prvkov a pod.

20

Stret MV s chodcom a cyklistom

K účasti poškodeného na vzniku škody spôsobenej prevádzkou dopravného prostriedku najčastejšie dochádza v prípade k **stretu chodca, príp. bicyklistu a motorového vozidla na pozemnej komunikácii**. Podiel chodca na vzniknutej škode (ujme) môže spočívať v porušení pravidiel cestnej premávky (napr. prechod cez vozovku mimo označených miest alebo prechod „na červenú“, pohyb na ceste bez reflexného označenia, opitost' chodca a pod.). V prípade cyklistu to môže byť jazda v opitosti alebo na neosvetlenom bicykli, nepoužitie reflexnej vesty alebo cyklistickej prilby, ak je ich použitie predpísané právnym predpisom.

- ❑ „ak podnapitý bicyklista ide v noci na svojom bicykli pod vplyvom alkoholu **stredom vozovky a na neosvetlenom bicykli**, porušuje pravidlá cestnej premávky: **bicyklista znáša škodu najmenej vo výške 30%!**,
- ❑ „spoluzavinenie poškodenej na vzniku škody spočíva v tom, že pri jazde **nepoužila ochrannú cyklistickú prilbu a poranila si hlavu** - poškodená si porušením všeobecnej preventívnej povinnosti škodu z 80 % spôsobila svojím konaním, preto žalovaná za ňu v tomto rozsahu nezodpovedá“,
- ❑ „ak sa peší **chodec nepresvedčí o tom, či je cesta voľná, a prechádza cez vozovku**, nesie na svojom poškodení motorovým vozidlom, ktoré do neho narazí, **najmenej 10%**“,
- ❑ „ak vodič spôsobil škodu na zdraví **chodca, ktorý v podnapitom stave ležal na priamom, prehľadnom, aj keď neosvetlenom úseku vozovky** tým, že ho prešiel svojim osobným motorovým vozidlom, ktoré riadil pod takým silným vplyvom alkoholu, že nebol schopný zabrániť stretu v miestach, kde pri bežnej pozornej a ohľaduplnej jazde bola ležiaca osoba rozpoznateľná a kde bolo možné na jeho výskyt včas reagovať, **nemožno považovať účasť chodca na vzniku škody za porovnateľnú (polovičnú) s podielom vodiča**.“

21

Stret viacerých prevádzok

§ 431 OZ

„Ak sa stretnú prevádzky dvoch alebo viacerých prevádzateľov a ak ide o vyporiadanie medzi týmito prevádzateľmi, **zodpovedajú podľa účasti na spôsobení vzniknutej škody**“.

Stret prevádzok je širší pojem ako priamy stret dopravných prostriedkov. Za stret prevádzok sa v súdnej praxi považuje nielen priamy fyzický stret dopravných prostriedkov (ich zrážku). Môže o stret dvoch MV, stret MV a koľajového vozidla, stret MV a lietadla (napr. na diaľnici).

Stretom prevádzok je aj nepriamy stret dopravných prostriedkov. Príklady z praxe ◀

1. vytlačenie jedného motorového vozidla druhým vozidlom z cesty,
2. odtrhnutie kolesa alebo inej časti vozidla a zásah iného vozidla,
3. odhodenie veci (napr. zvierat'a) z jedného MV do druhého MV,
4. oslnenie vodiča motorového vozidla iným prichádzajúcim motorovým vozidlom (R 3/1984),
5. vymrštenie kameňa kolesom jedného vozidla a jeho náraz do iného vozidla (R 3/1984),
6. zasiahnutie auta vecou vyhodenu z protiidúceho vozidla (R 3/1984),
7. vytečenie oleja z jedného vozidla a následné spôsobenie šmyku iného vozidla atď.)

Môže ísť aj o stret dopravných prostriedkov so zariadením inej prevádzky (napr. zrážka motorového vozidla s vlakom alebo lietadlom).

Za stret prevádzok sa považuje aj prípad, keď **idúce vozidlo narazí do už stojaceho vozidla**, ktoré odstavením neprestalo byť účastníkom cestnej premávky (pozri R 39/1975). Núdzové pristávanie lietadla a zrážka s autom.

22

Výklad § 431 OZ v judikatúre

V literatúre a judikatúre bol spor o právnu povahu účasti DP na strete. Situáciu vyriešil judikát R 64/1972, ktorý je použiteľný dodnes.

☞ V ustanovení § 431 OZ **nejde o zodpovednosť za zavinenie** v zmysle ustanovenia § 420 OZ. Ustanovenie § 431 OZ zaradené v druhom oddieli, druhej hlave, šiestej časti Občianskeho zákonníka (prípady osobitnej zodpovednosti – zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov), ktoré upravuje zodpovednosť prevádzateľov i vyporiadanie medzi nimi, nadväzuje na právnu úpravu zodpovednosti podľa ustanovení § 427 a § 428 OZ.

Rozhodujúca je prítomnosť účasti, ktorú mali prevádzatelia na spôsobení vzniknutej škody. Vyporiadanie závislé na tejto účasti predpokladá zhodnotenie všetkých skutkových okolností konkrétneho stretnutia prevádzok, najmä však tých **okolností, ktoré boli hlavnými príčinami vzniknutej škody.**

Objektívnu mieru účasti na vzniknutej škode vyjadruje i **prípadné zavinené konanie alebo opomenutie niektorého prevádzateľa** (niektorých prevádzateľov), pokiaľ ním bola založená **príčinná súvislosť, ktorá viedla k vzniku škody.** Ak ide o také okolnosti alebo o konanie resp. opomenutie, s ktorým škodlivý výsledok nebol v príčinnej súvislosti, nie je splnený zákonný predpoklad účasti na vzniknutej škode a nevzniká teda ani zodpovednosť, ani dôvod na vyporiadanie (R 64/1972).

☞ Zodpovednosť za stret vozidiel a prípadné ďalšie následky sú zásadne na vodičovi, ktorý prišiel do križovatky po vedľajšej ceste a nedal prednosť vodičovi prichádzajúcemu po hlavnej ceste. **Ak však vodič na hlavnej ceste ide rýchlosťou výrazne presahuje maximálne povolenú rýchlosť, čím vodičovi prichádzajúcemu do križovatky po vedľajšej ceste znemožní, príp. podstatne sťaží, aby mu dal prednosť v jazde, potom nie je vylúčená jeho zodpovednosť alebo spoluzodpovednosť za prípadnú kolíziu.** Spôsob jazdy vozidla idúceho po hlavnej komunikácii možno za podstatnú príčinu nehody považovať v prípade, že svojou povahou (nebezpečnosťou) je porovnateľný alebo významnejší ako nedanie prednosti v jazde, ak napr. vodič prichádzajúci po hlavnej ceste výrazne prekročí povolenú či primeranú rýchlosť, alebo že aj iným spôsobom jazdy (napr. nevhodnou jazdnou dráhou) sťaží alebo úplne znemožní vodiči na vedľajšej komunikácii, aby dodržal svoje povinnosti dať mu prednosť v jazde (Ro NS ČR sp. zn. 25 Cdo 1097/2014).

23

Posudzovanie stretu prevádzok medzi sebou v praxi

- Na základe skúseností z premávky motorových vozidiel na pozemných komunikáciách vznikli **určité pravidlá na posúdenie miery účasti týchto vozidiel na vzniknutej škode.**
- Príklady:
- Dôjde k náhlemu, bezdôvodnému a ostrému zabrzdzeniu vozidla A na diaľnici a následnému nárazu do jeho zadnej časti za ním idúcim vozidlom B, účasť týchto vozidiel na škode sa posúdi v pomere **100:0**.
- Ak dôjde k zastaveniu vozidla A na vozovke bez vzťahu k vzniknutej dopravnej situácii a k následnému nárazu do jeho zadnej časti vozidlom B, účasť týchto vozidiel na škode sa posúdi v pomere **20:80**.
- Ak po bezdôvodnom zabrzdzení vozidla A po rozsvietení zeleného svetla semafora dôjde k nárazu do jeho zadnej časti za ním idúcim vozidlom B, účasť týchto vozidiel sa posúdi v pomere **50:50**.

Pozri tiež: **Quentabelle** používaná nemeckými súdmi a **Metodika SKP**

24

Ako sa posudzujú strety so zvieratami

Ak dôjde k stretu zvieráťa s dopravným prostriedkom pri jeho prevádzke, riadi sa zodpovednosť za škodu vzniknutú usmrtením zvieráťa a zodpovednosť za poškodenie vozidla odlišnými právnymi režimami, aj keď obe ujmy majú základ v spoločnej škodovej udalosti. Zatiaľ čo za poškodenie motorového vozidla zodpovedá chovateľ zvieráťa podľa zásad obsiahnutých v § 415 a § 420 OZ, za usmrtenie zvieráťa zodpovedá prevádzateľ dopravného prostriedku podľa zásad uvedených v § 427 ods. 1 a 2 OZ.

 Aj keby nejaká ďalšia skutočnosť spolupôsobila alebo mohla prispieť k vzniku škody, príčinná súvislosť medzi škodovou udalosťou a spôsobenou škodou sa neprerušuje, pokiaľ táto pôvodná škodová udalosť zostáva skutočnosťou, bez ktorej by k následku nedošlo. Pri danej skutočnosti, bez ktorej by nedošlo k vzniku škody, bol vlastný únik chovaného dobytku z prevádzky žalovaného a jeho voľný pohyb po okolí. **Okolnosť, že polícia a hasičský zbor nezabránili stretu dobytku s vozidlom žalobcu, či už odchyty kráv alebo opatreniami na diaľnici, nebola tou skutočnosťou, ktorá by sama osebe bez pôvodnej príčiny vyvolala škodu.** Je teda zrejmé, že tvrdená nedostatočná aktivita policajného a hasičského zboru nemohla prerušiť príčinnú súvislosť medzi únikom kráv a škodou spôsobenou ich stretom s automobilom na ceste, a že táto okolnosť nevylučuje zodpovednosť žalovaného za škodu vzniknutú žalobcovi (Ro NS ČR, sp. zn. 25 Cdo 4841/2009).

➔Zodpovednosť za škodu spôsobenú **voľne žijúcou zverou**: zodpovednosť správcu komunikácie (ak neosadí značku o pohybe migrujúcej zveri) a správcu diaľnice (ak neoplotí diaľnicu alebo neopraví poškodené oplotenie).

➔ § 66 ods. 2 zákona o poľovníctve: „Zver ulovená, uhynutá alebo inak usmrtená na nepoľovných plochách (t. j. aj na ceste) patrí užívateľovi najbližšieho poľovného revíru, ak sa v tomto zákone neustanovuje inak“. **Zodpovednosť za škodu na MV znáša užívateľ poľovného revíru.**

25

Stret prevádzky železnice a MV

 Pojem prevádzky dopravných prostriedkov v zmysle § 427 OZ je potrebné vykladať tak široko, aby sa tým, ktorí boli poškodení prevádzkou, poskytla účinná ochrana. Vo svetle širokého výkladu je za prevádzku motorového vozidla nutné považovať tiež situáciu, keď vozidlo v dôsledku zlyhania vodiča vytvorí prekážku pre ostatných účastníkov premávky (aj prevádzky iného druhu), ktorá pre nich predstavuje bezprostredné nebezpečenstvo kolízie, a to bez ohľadu na skutočnosť, či je v okamihu škodovej udalosti v chode motor takého vozidla alebo či sa vozidlo stalo bezprostredne pred škodovou udalosťou nepojazdným a z akých dôvodov. V uvedenom prípade totiž stále existuje vecná súvislosť vzniknutej škody s prevádzkou motorového vozidla a pre naplnenie vyššie uvedeného účelu inštitútu objektívnej zodpovednosti v doprave sa javí taký výklad nevyhnutným (Ro NS ČR, sp. zn. 25 Cdo 3925/2013).

26

Škoda na čelnom skle motorového vozidla

Slovenské súdy nároky poškodených priznávali alebo odmietali. Napokon bolo vydané Stanovisko Najvyššieho súd SR č. 135/2014 v otázke škôd na čelnom skle.

 Aj škoda spôsobená na čelnom skle motorového vozidla kameňom alebo iným predmetom vymršteným kolesom iného motorového vozidla je škodou, ktorá bola spôsobená okolnosťou majúcou pôvod v prevádzke; zodpovednosti za túto škodu sa podľa § 428 veta prvá Občianskeho zákonníka nemožno zbaviť (Stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR z 3. júna 2014 Cpj 5/2014).

Stanovisko NS SR je zmätočné a nedáva odpoveď na tieto základné otázky:

1. Je liberácia prevádzateľa v prípade škôd na čelnom skle celkom vylúčená? Čo ak kameň hodila do jazdnej dráhy MV iná soba? (napr. kameň odrazený od kosačky do MV a potom do iného MV?)
2. Na to, aby súd rozhodol o náhrade škody stačí, ak budú dve osoby (údajný škodca a poškodený) tvrdiť, že ku škode takto došlo, hoci o tom neexistuje žiadny dôkaz? Ide o unesenie dôkazného bremena?
3. Je zhodné tvrdenie dvoch účastníkov cestnej premávky dostatočným dôkazom o spôsobe vzniku škody? Kde je hranica medzi poistnou udalosťou a poistným podvodom?
4. Považuje sa odmrštenie kameňa od jedného MV a náraz do iného MV za stret prevádzok podľa § 431 OZ? A ak áno, nemá sa posudzovať miera účasti oboch prevádzok na vzniku škody?
5. Prečo v krajinách s relatívne dobre fungujúcim právnym systémom súdy v prevažnej väčšine prípadov nároky poškodených zamietajú?

27

Ďakujem za pozornosť*

JUDr. Imrich Fekete, CSc.

28